

Pasaukimas

globoti paauglius,
su kuriais kiti
nesusitvarko

Pagiriamasis žodis Visaginui

Apie vaikų globėją Jadvygą Leontjevą „Mažylis“ pirmiausia išgirdo iš VŠĮ „Sotas“ socialinės darbuotojos Nijolės Giknienės. Po vizito į Visaginą, vykdam Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos finansuotą būsimųjų įtėvių ir globėjų rengimo ir paslaugų jiems teikimo projektą, ji liko sužavėta tuo, kaip gerai šiame mieste tvarkomi globos ir įvaikinimo reikalai. Vaikų teisių apsaugos skyriaus darbuotojai savo darbą dirba iš visos širdies, tad globos namuose vaikų likę visai nedaug. Pakaktų suformuoti dvi šeimynas, kad globos namų mieste visiškai neberekėtų.

Nijolė, kasdien bendraujančią su globėjais ir įvaikintojais, ypač sužavėjo globėja Jadvyga. Ji pasakoja: „Ponia Jadvyga turi išskirtinį talentą rūpintis problemineis paaugliais, su kuriais niekas kitas nesusitvarko. Kiti žmonės paauglių iš globos namų bijo, o ši globėja sugeba užkariauti jų meilę.“

Pasiklausius Nijolės pasakojimo norisi pačių visaginiečių paklausti, kaip jiems sekasi įveikti vaikų iš globos namų rūpesčius.

Mieste daug gerų žmonių

Pasakoja Visagino savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėja Aleksandra Grigienė: „Mūsų mieste 77 proc. visų globojamų vaikų gyvena šeimose – tai tikrai geras rodiklis. Tik 19 proc., t. y. 15 vaikų, gyvena mūsų vietiniuose globos

namuose, o likę keli procentai – apskrities vaikų globos namuose.

Kai tėvai nebegali pasirūpinti savo vaikais, apmąstome visus įmanomus variantus – susisiekiame su giminėmis, krikšto tėvais, šeimos draugais, kad tik vaikas nepatektų į valstybinę instituciją. Ir globėjų atsiranda, beje, tarp jų nemažai tokių, kurie rūpinasi svetimais vaikais (tradicškai Lietuvoje labiau paplitusi globa, kai močiutės globoja anūkus). Esamiems globėjams rengiame įvairius susitikimus, stengiamės kiekvieną jų išklausti asmeniškai, ir tai, tikiu, juos pastiprina.

Stengiamės skleisti tarp žmonių žinią, kad vaikai neturi gyventi globos namuose. Štai syki bendravau su viena kirpėja. Mudvi išsišnekėjome, kad jai, kadangi gyvena viena, o sūnus išvykęs užsienį, visai tiktų paimti globoti paūgėjusią mergaitę iš globos namų. Anksčiau ji tiesiog nemanė, kad jos atveju tai įmanoma. Taigi Lietuvoje gerų, svetimus vaikus globoti galinčių žmonių tikrai yra, tik kartais jiems trūksta informacijos ir padrąsinimo.

Būna, pati susimąstau, kodėl pas mus Visagine globėjų atsiranda daugiau nei kituose Lietuvos miestuose. Ir tada sau atsakau: mums tiesiog pasisekė, kad mūsų miestas geras ir jame daug gerų žmonių“.

Ji niekad vaikų nesirinko

Visagine gerų globėjų ir įvaikintojų turime ne vieną, bet vis dėlto Jadvyga Leontjeva yra išskirtinė. Ji vaikais rūpi-

Pasiryžę globai ar įvaikinimui, žmonės paprastai nori savo gyvenimus susieti su mažais vaikučiais. Tie, kurie ryžtasi bendrauti su penkiamečiais ar septynmečiais, jau laikomi drąsiais – juk jie gaus globotinį, kurio charakteris susiformavęs. Bet atsiranda ir tokių globėjų, kurie sugeba užmegzti ryšį su paaugliais.

nasi jau nuo 1997 m. (19 metų!). Iš savo namų ir širdies ji palydėjo į gyvenimą 10 vaikų. 2007 m. ji LR Seime už ypatingus nuopelnus rūpinantis vaikais buvo apdovanota SADM padėkos ženkle – „Gerumo žvaigždė“.

Globėja Jadvyga, atrodytų, eilinė moteris, dirbanti siuvimo fabrike siuvėja, patirianti visokiausių gyvenimo sunkumų, o ir turinti sveikatos bėdų. Kalbėdama apie vaikus ji tokia jautri, lyg prie šios temos liestųsi pirmą kartą, – išgyvena kiekvieną tarp vaikų ir jos iškilusią bėdą kaip labai reikšmingą ir dažniausiai, nevaldydama ašarų, kreipiasi į mūsų Vaiko teisių apsaugos skyrių patarimo, pagalbos. Išsikalbėjus paaiškėja, kad tos problemos nėra didelės, kad vaikai myli Jadvygą ir gailisi dėl savo „nusižengimų“.

Atkreipkite dėmesį – Jadvyga niekada nesirinko vaikų, ji tiesiog atsiliepdavo į mūsų skyriaus prašymą: „Gal galite paimti berniuką į savo šeimą?“ Šiuo metu būtų neįjauku prašyti Jadvygos tokios pagalbos – suprantame, kad metams bėgant energija turėjo išsisemti, tačiau ji pati užaina į mūsų skyrių ir siūlosi, gal jai aplankyti vaikus globos namuose...

Apie norą rūpintis vaikais

*Pasakoja globėja
Jadvyga Leontjeva*

Aš užaugau tikinčioje šeimoje, kurioje buvo vadovaujamas Dievo įsakymais. Nors aš netapau kokio nors tikėjime fanatike, gyvenu su Dievu širdyje ir Jo įsakymus laikau savo bei visos žmonijos taisyklėmis. Tad kai man užduoda klausimą, kodėl aš globoju vaikus, kam man to reikia, pasijuntu nejaukiai. Kaip tai paaiškinti suaugusiam žmogui, kuris nesuvokia tokių akivaizdžių dalykų, kaip gailėstingumas, užuojauta, empatija, meilė žmogui? Tai širdies būseną.

Mažas pavyzdys iš mano gyvenimo. Savaitgaliui iš vaikų globos namų mes atsivežėme dvejų metų berniuką. Jis pirmai progai pasitaikius užsiropštė man ant kelių, prisispaudė prie širdies ir klausė mano širdies plakimo, jausdamas šilumą, meilę ir ramybę. Jo nedomino žaislai nei žaidimai su vyresniais vaikais. Net vyresnėliai pajuto jo būseną, atleido mane nuo buities rūpesčių, kad aš kuo ilgiau galėčiau laikyti mažylį ant kelių. O aš jaučiau neapsakomą džiaugsmą, kad nors kurį laiką galiu sušildyti jo širdelę ir padovanoti besąlygišką meilę.

Apie pradžią

Auginau du savo biologinius vaikus, o globą pradėjau nuo giminaičių – po pusseserės mirties liko du vaikai. Jie buvo jau dideli ir sutarti su jais buvo paprasta.

Tada susipažinau su Vaiko teisių apsaugos skyriaus darbuotojais, ir netrukus jie paklausė, ar nepaimčiau globoti vieno septyniolikmečio iš globos namų.

Jis buvo išgeriantis, tikras chuliganas, aplinkiniams pridaręs bėdų. Globos namuose likti nebegalėjo – turėjo keliauti pas globėjus arba į koloniją.

Su vyru nusprendėme, kad nepabijosime ir mėginsime jį globoti. Ir tas vaikas, kuris su kitais kalbėdamasis ištiesai keikdavosi, man nė karto nepasakė negražaus žodžio. Jis sėkmingai pas mus pragyveno, kol sulaukė 18-os, ir vėliau, kai nesiklostė gyvenimas, vis grįždavo pas mus.

Apie savo talentą

Kiti sako, kad aš turiu talentą susikalbėti su probleminiais paaugliais vaikinais. Aš pati nežinau, ar tai talentas, – man tiesiog pavyksta su jais bendrauti. Būtent su vaikinais, ne su merginomis. Su savo dukra ir su giminaitės dukra sutardavau gerai, bet kai sykių paėmėme globoti merginą iš globos namų, buvo labai sunku. Ne aš jai sakdavau, ką ji turi daryti, o ji man nurodinėdavo.

Nuo tada globojau vien vaikus. Mūsų globotiniai pas mus atkeliaudavo vyresnio amžiaus, išskyrus du paskutinius berniukus, kurie pas mus atvyko būdami dvejų ir šešerių.

Paaugliai globotiniai sukeldavo visokių rūpesčių, buvo ir lygtinai nuteistų, o vieną pas save atsivežėme tiesiai iš kalėjimo, bet kažkaip su jais susikalbėdavome, ir mūsų šeimai bėdų jie nepridarė.

Apie sunkius momentus

Buvo visko. Štai vienas globotinis uostydavo kljus, nors šiaip protingas vaiki-

nas, neblogai išlaikė mokyklinius egzaminus. Jis vis bėgdavo iš namų, veržėsi atgal pas savo mamą, nors jų santykiai buvo labai komplikuoti. Man rodos, jis norėjo ne tiek pas mamą, kiek į miestą, nes mes tuo metu gyvenome kaime.

Galiausiai su atsakingais darbuotojais viską sutvarkėme taip, kad vaikas grįžtų namo. Aš su juo aiškiai sutariau, kad vėliau nesiprašys atgal. Ir ką jūs manote – jis išvyko, o po kelių mėnesių atvažiavęs vėl prašė, kad priimčiau pas save. Jo ▶

ME&ME
Clothing

info@patricijomada.lt
www.patricijomada.lt

Daugelis bijo globoti vaiką dėl paveldėjimo. Bet paveldėjimas tik numato, koku žmogumi jis gali tapti, o ne koks taps.

◀ nepriėmiau – juk po kelių dienų vėl būtų skundęsis, kad nori gyventi kitur. Tąsyk labai skaudėjo širdį, bet su globotiniais turi būti ir griežta – jeigu pamatys, kad tu jiems nusileidi, visą laiką tuo naudosis.

Kartą įpykau ant trylikamečio savo globotinio, kai mokykloje sužinojau, kad jis su keliais bendraamžiais daro netvarką pamokų metu. Juos mokė viena vyresnio amžiaus mokytoja, kuri buvo neseniai patyrusi širdies smūgį, ir berniukai pamatė, kad per jos pamokas gali daryti bet ką. Man pasidarė tos mokytojos labai gaila, grįžusi namo savo globotinį smarkiai išbariau, net „žmogžudžiu“ pavadinau. Tada jis apsiverkė, aš, išėjusi į kitą kambarį, irgi verkiau. Po 20 min. jis atėjo atsiprašyti ir pažadėjo, kad pamokų metu elgsis gražiai. Ir iš tikrųjų pasitaisė.

Apie tai, kas globojant svarbiausia

Dar negimė žmogus, kuris galėtų pakeisti kitą. Mes galime tik priimti vaiką tokį, koks jis yra, leisti jam įsisąmoninti svarbiausius pasaulėžiūros dėsnius: kodėl būtina mylėti, kodėl negalima vogti, meluoti, prakeikti ir t. t. Tai turi vykti nepastebimai. Svarbiausia – matyti pasaulį vaiko akimis, jausti, ką jis jaučia vienoje ar kitoje situacijoje.

Globa – tai sunkus darbas, kasdienis, kasvalandinis, neleidžiantis nė minutei atsipalaiduoti. Užtat kokią neapsakomą laimę tu išgyveni, kai pradedi pastebėti, kaip vaikas keičiasi į gera, kaip džiaugiesi jo laimėjimais mokykloje, tuo, kaip jis auga ir su koku bagažu išėina į suaugusiųjų gyvenimą...

Su kai kuriais buvusiais globotiniais palaikau glaudų ryšį, o apie tuos, kurie toli, sužinau iš kitų. Ne visų likimai susiklostė sėkmingai. Tačiau visi tvirtina, kad patį laimingiausią laiką jie pragyveno mūsų šeimoje. Toks prisipažinimas man labai brangus.

Apie auklėjimą

Daugelis bijo globoti vaiką tik dėl to, kad bijo paveldėjimo. Bet paveldėjimas tik numato, koku žmogumi jis gali tapti, o ne koks taps.

Neslėpsiu, sunku dirbti su vaikais, kurie ateina pas tave paauglystės amžiaus. Jų pasaulėžiūra jau paveikta aplinkos. O tau lieka jau nebe daug laiko, kad pakeistum požiūrį į gyvenimą, kad nuimtum nuo jų sielos kaukę ir pamatytum sukaustytą baimės, bejėgę širdį. Kuo anksčiau vaikas patenka pas globėją, tuo lengviau jis prie jo pripranta.

Nelengva ir todėl, kad vaikai ateina iš globos namų, kuriuose už juos viskas padaroma, viskas jiems atnešama ant lėkštutės, o patiems nereikia niekuo rūpintis. Jie ir į mane pradžioje žiūrėdavo kaip į patarnautoją, kuri turi viskuo pasirūpinti. Praeidavo laiko, kol išsiaiškinau, kad šeimoje kiekvienas jos narys turi pareigų.

Visuomet stengiausi palaikyti ryšius su globotinių mokytojais, būrelių vadovais, kitais reikiamaiais žmonėmis, kad, jeigu dėl paauglio kiltų sunkumų, jie iš karto man apie tai praneštų.

Apie finansinius dalykus

Teko girdėti šnekų, kad mes vaikus imame globoti dėl pinigų. Tada atsakydavau: „Pinigus moka visiems – imkite ir jūs.“ Pabandykime išsiaiškinti. 520 Lt (150 Eur) išmoka nustatyta apie 2000 m. Gyvenimas tris keturis kartus pabrango, o išmokos vaikams liko tokios pačios.

Ne vienas mano globotinis buvo tikrai talentingas. Tada prisideda rengimosi konkursams, varžyboms išlaidos, mokesčiams už keliones, be to, ir drabužių reikia. O kur dar pinigai už mokyklines ekskursijas? Aš negaliu leisti, kad mano globojamas vaikas jaustųsi nevisaver-

čiu visuomenės nariu. Kodėl aš privalau pirkti vaikui drabužius dėvėtų prekių parduotuvėse? Ne jau jis nevertas dėvėti madingų jaunatviškų drabužių?

Štai kartą vienas mano globotinis gerai pasirodė šokių konkurse ir gavo galimybę

keliauti į rungtynes Estijoje, bet tai kainavo 400 Lt. Patys tokių lėšų neturėjome, šiaip taip 100 Lt gavome iš savivaldybės, o trūkstant pinigų paprašiau buvusių savo globotinių, ir jie susimetė, kas po kiek galėjo. Panašiais atvejais jie visuomet padeda.

Apie užklupusį nuovargį

Beveik 20 metų aš globojau vaikus be atostogų, nebuvau pakeitusi aplinkos, be to, patirdavau finansinių rūpesčių. Pavargau, atsirado sveikatos problemų ir išsigančiau, kad širdis neatlaikys įtampos. Vis dažniau aplankydavo mintis globos atsisakyti.

Tuo metu aš globojau du vaikus – 13-os ir 16-os metų brolius. Nutariau savo mintimis pasidalyti su savo biologiniais vaikais. Jie nusprendė, kad mes neturime teisės atsisakyti vaikų, juk jie yra mūsų visų! Vaikai pasiėmė juos į savo šeimas, o man su vyru suteikė laiko pailsėti.

Praėjo daugiau nei metai. Pailsėjau, kitokiomis akimis ėmiau žiūrėti į kai kuriuos sunkumus. Jaučiuosi turinti jėgų vėl pati rūpintis globotiniais, bet mano vaikai neturi noro jų mums grąžinti, ir aš matau, kad jiems gera visiems kartu.

Apie gražias akimirkas

Čia jums nemažai pasakojau apie sunkumus, bet noriu pabrėžti, kad vaikus globoti tikrai verta. Tai suteikia daug džiaugsmo, taip pat – energijos. Su jais nuolat kažką veiki. Štai, kai gyvenome kaime, būdavo, aš, jau penkiasdešimtmetė, kartu su savo vaikais žaisdavau futbolą ar tinklinį. Globotiniai suteikia jėgų daryti tokius dalykus.

Atsigręždama į pragyventus metus, aš dėl nieko nesigailiu. Prisimindama vaikus, kokie jie buvo, kaip augo, ką išgyveno, ko mokėsi, aš šypsau. Mane džiugina, kokį turtingą, įvairiapusį, visavertį gyvenimą gyvename aš ir mano šeima. Manau, rūpintis be tėvų likusiais vaikais – mano gyvenimo prasmė.